

1939

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

ოქტომბრული

1

A. Davitashvili

1939

ოქტომბრული

№ 1
0 1 5 3 1 6 0
1939 წ.

გამომცემლობა „კომუნისტი“
რედაქ. მისამართი: თბილისი, ვრიხთაძის ქ. № 34
ტელ. № 3-02-61

საბ. ა. ლ. კ. კ. ცემას და საბ. ბანსახკომის მართვითიანი ორგანო

შპს შინაარსი

გვ.

1. გალაკტიონ ტაბიძე, — საახალწლო (ლექსი)	1
2. ალექსანდრე გუმბანი, — მოთხრობა ლენინზე (მოთხრობა თარგ- მანი ელ-ისა)	2
3. ბ. იაკობაშვილი, — ნაძვის ხე (ლექსი)	6
4. შ. თაბუკაშვილი, — ფრთოსანი ფეხბურთელი (მოთხრობა)	8
5. სანდრო შლენტი, — ჩვენი ჩალოვი (ლექსი)	10
6. ვიოკოი ქაზახაძე, — ბეჟურა (ლექსი)	11
7. სოლომონ ტაბაშვილი, — გალაკტიონ ტაბიძე (წერილი)	12
8. ვეფლიან მიორგაძე, — ბიანინო მოთეგბიდან (ნარკვევი)	14
9. ალ. სულაბა, — შიო მღვიმელი (წერილი)	15
10. მარჯანი, — ნაძვის ხე რუსთაველის ტუბზე (ლექსი)	16
11. ლ. შიშინაძე, — ახალი წიგნები (წერილი)	გარეკანის მე-3 გვ.

გავფრთხილდეთ

12. მადეა ქანდელაძი, — საახალწლო ნაძვის ხე (ლექსი)	გარეკანის მე-4 გვ.
--	--------------------

ქრნალი გაფორმებულია შხატე. ი. კოქიაშვილისა და მ. ზუბაშვილის მიერ

უღის მხატვრობა ეკუთვნის შხატე. ა. სავინს

პასუხისმგებელი რედაქტორი — ლ. შიშინაძე პასუხისმგებელი მდივანი თ. შანშიაშვილი

სახალხო

137 / 2
1939

განახლების დაღა ხანა,
ახშაურდა ხალხი.
ქარხანასთან მიდის ყანა,
გაქრა ძველი თაღი.

ძველებურად ქარს არ ატანს
მასა თავის შრომას,
რკინასა სკედს, თუ თხრის მადანს,
არ ივიწყებს; რომ მას
ურჩევს ყველა გაფრთხილებით
მანქანასთან დგომას,
ხელი უწყოს განახლების
გადიდების ზომას.

3545

ასი წლით წინ წაიწია
სულ ერთ წელში მხარემ.
ჯერ სად არის! უსივრცოა
ჩვენი წინსვლის არე.

მტერი ღრინავს, მაგრამ საკმე
წასულია მათი.
აფრიადდეს დროშა მშვენი,
ძირს ჯვარი და ხატი,
რომ გვბაძავდეს მთელი ქვეყნის
პროლეტარიატი!

მაშ წიგნებთან! მაშ წიგნებით
შევხედეთ ამ წელს ახალს,
მიუყვეთ დროშას სტალინისას,
უძღვეველს და მალაღს!

მოთხოვნა ლენინზე

ეს იყო დიდი ხნის წინათ. ინვრის და-
მეს კრებულში სინათლე კრთოდა. ვლადი-
მერ ილიჩი თავის კაბინეტში მუშაობდა.

ის იჯდა უბრალო დაწულ სავარძელ-
ში, პატარა მაგიდასთან. მაგიდის პატარა
ლაშა მწვანე შექვართ სხივებს აფრ-
ქვევდა დეპეშების დასტას.

ლენინი იქვე წერდა ბარათებს და გან-
კარგულებებს სახალხო კომისრებისადმი,
და ერთი წუთის შემდეგ დამტარებლებს
უკვე მიქონდათ ისინი დანიშნულებისა-
ნებრი მოტოციკლებით, ავტომობი-
ლებითა და სხვანაირად.

ხშირად რეკავდნენ ტელეფონები. ვლა-
დიმერ ილიჩი ლაპარაკობდა პირდაპირი
მავეთულით პეტროგრადთან, ხარკოვთან,
ასტრახანთან, კურსკთან და ბევრ სხვა
ქალაქთან.

მას ურეკავდნენ რესპუბლიკები ყოველი
მხრიდან. პერმის საბრძოლო ნაწილიდან
ამხანაგები სტალინი და ძერჟინსკი, სარა-
ტოვიდან — აშხ. კუბინიშვილი, კიევიდან —
ამხანაგი შჩორსი. ისინი ბუობდნენ ვლა-
დიმერ ილიჩთან, როგორ უფრო უკეთ
მოეგერიებინათ მტრები.

წელიწადი იყო ცივი და მშვიერი, ფაბ-
რიკები და ქარხნები ცუდად მუშაობდნენ,
პური არ იყო საკმარისი.

სადაც არ ჰქონდათ ტანსაცმელი, — ლე-
ნინი აგზავნიდა ტანსაცმელს, სადაც არ
ჰყოფნიდათ პური, — ლენინი აგზავნიდა
პურს, სადაც არ ჰყოფნიდათ ვახნები, —
ლენინი აგზავნიდა ვახნებს.

უძილო ღამეებით დაქანცული, ის მიე-
ყრდნობოდა სავარძლის ზურგს და ისრეს-
და საფეხტლებს.

ისევ დარეკა ტელეფონმა.

— გისმენთ, — თქვა ლენინმა. — დიახ, დიახ,
ტელეფონთან სახკომსაბჭოს თავმჯდომე-
რია.

სალაი, ამხანაგო.... როგორ არის
საქმე პურისა და პროდუქტების მხრივ?
ძალიან ცუდად? მაშ აი მისმინეთ: ბე-
შევისათვის უნდა გაეთდეს ყველაფერი,
რაც კი შესაძლებელია. ჩვენ, უფროსებს,
შეგვიძლია ვიცვენთ მშვიდები. მაგრამ
ფქვილის უკანასკნელ ნამცეცებს, შაქრის
უკანასკნელ ნატენს ჩვენ მიეცემთ ბე-
შეებს... მაშ ასე... მე ყველაფერი გითხა-
რით, ღამე მშვიდობისა, ტკბილად დაიძი-
ნეთ...

ლენინმა დადო ტელეფონის მილი და
ჩაფიქრებული მივიდა ფანჯარასთან.

ყინვითა და ბურუსით მოცულ მოსკო-
ვში აქა-იქ ლაშკები ანათებდა. ამ დროს
ისევ დარეკა ტელეფონმა.

— გისმენთ, საიდან ლაპარაკობთ? —
ჰკითხა ლენინმა. — სატყეო სკოლიდან?
სალამი, ამხანაგო სკოლის გამგევე...
კარგად... გპირდებით!

როგორ არის ნადევდა კონსტანტინეს
ასული? გაღაცეით ჩემი სალამი. აუცილებ-
ლად მოვალ.

მან დადო მილი და გაიცინა.
— ხვალ სტუმრად მოვიდევარ, — თქვა
მან საიდუმლოდ. — ბავშვებთან, ნაძვის
ხეზე....

ვლადიმერ ილიჩმა სინათლე ჩააქრო
და გამაოვიდა ოთახიდან.

მისი სამუშაო დღე დასრულდა.
კრემლის საათმა სამჯერ დაჰკრა.

სატყეო სკოლის დარაჯს ივან კუზ-
მიჩი ერქვა. მარჯვენა ფეხის ნაცვლად
მას ომბოხი ჰქონდა მიმაგრებული. როცა
ივან კუზმიჩი ბავშვებს ამის შესახებ
უამბობდა, ის ხმამაღლა ურტყამდა ია-
ტაქზე ხის ფეხს, ამით აღნიშნავდა ტყვიის
გასროლას.

დილით ივან კუზმიჩმა ტყიდან დიდი
მწვანე ნაძვის ხე მოიტანა და ყველაზე
დიდ ოთახში დადგა.

ბავშვები გამგესთან გაიქცნენ.

— ოლგა პეტროვნა, ნაძვის ხე უკვე
დგას, რით უნდა მოვრთოთ ის?

ბავშვებს სათამაშოები არა ჰქონდათ.
იძულებული გახდნენ ყველაფერი თვი-
თონ გაეკეთებინათ: ვარსკვლავები, ბატა-
რა გემები და თოვლის ბაბუაჯი.

მხოლოდ სენია არ იღებდა მონაწილე-
ობას ნაძვის ხის მორთვაში. ის მალმალე
გარბოდა გარეთ და გზისაკენ იკურებოდა,
ხომ არ მოდის ვლადიმერ ილიჩით.

აი ნაძვის ხეც მზად არის. დაბინდდა
კიდევ, ილიჩი კი არ არის და არა.

— რატომ არ მოვიდა ვლადიმერ ილი-
ჩი? — კითხულობდნენ ბავშვები.

ოლგა პეტროვნამ აანთო სანათი, მოი-
ხურა შალი და გავიდა გზაზე. მან სანათი
მალდა ასწია და ყური მიუგდო. ქარი წილ-
და ხეებს შორის და ტოტებიდან ყრიდა
ფაფუქ თოვლს. სადღაც შორს ორთქლ-
მავალი ქშინავდა.

გზა ტყეში გადიოდა. იქ კი ძლიერ ბნე-
ლოდა და შესვლა საშიში იყო.

ოლგა პეტროვნა მივიდა ტყემლის
უკან დაბრუნდა სკოლაში.

— რა? — მისცივდნენ ბავშვები, — არ
მოდის?

— არა, არ ჩანს...

სალამოს ვლადიმერ ილიჩი თავის დას-
თან მარიაშ ილიას ასულთან ერთად გაემ-
გზავრა სატყეო სკოლისაკენ.

უკვე ბნელოდა, როცა ისინი ქალაქი-
დან გავიდნენ. ავტომობილის შუქურები
ანათებდნენ დათოვლილ გზას.

უცბად გზაზე გამოჩნდა შეიარაღებული
კაცი. ის აქნევდა რევოლვერს და ყვი-
როდა:

— შესდექ! შესდექ!
მოფერომა განიზრახა მოემატებინა სის-
წრაფე და მიმალულიყო, მაგრამ ლენიმა
უთხრა:

— უნდა გავჩერდეთ და გავიგოთ საქ-
მის ვითარება. ის იქნებ დარაჯია.
ავტომობილი გაჩერდა.

მოიბრბინა რაშდენიმე შეიარაღებულმა
ადამიანმა.

ერთერთი მათგანი მივიდა ავტომო-
ბილის კართან და შეჰყვირა:

— გამოდი! ხელები ზევით!

ყაჩაღებმა თავიანთი რევოლვერები ვლა-
დიმერ ილიჩისაკენ მიმართეს.

ლენინმა წყნარად უთხრა მათ:

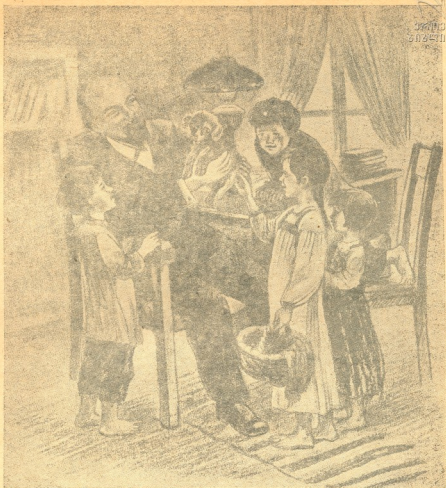
— მე სახკომსაბჭოს თავმჯდომარე ვარ,
ლენინი. რა გინდათ?

— ჩვენთვის სულ ერთია, ვინცა ხარ,
— უხეშად მიუგო წვეროშვებულმა ახ-
მახმა და დაუწყო ლენინს ჯიბეების ჩხრეკა.

— ემ, ცოტას მოულობ! დალონებოთ
უთხრა ყაჩაღმა საფულის დათვალაფერე-
ბის შემდეგ. ამ დროს ერთერთი ყაჩაღთა-
განი შეხტა ავტომობილში, დაჯდა საქეს-
თან და შეჰყვირა:

— სწრაფად დასხედით, ძმებო!
და ყაჩაღები გაქრნენ.

ლენინი თავის თანამგზავართან ერთად
დააღდა გზას.

ლენინს ძალიან უყვარდა ცხოველები. ერთხელ მის ლეკვი მოუყვანეს.

ირგვლივ სიბნელე და სიწყნარე იყო. ფეხქვეშ თოვლი კრჩინებდა. ვლადიმერ ილიჩს ხელგაყრილი მოყავდა მარია ილიას ასული და ხუმრობდა. უცბად ხეებს შორის გაკიაფდა სინათლე, ხუთი წუთის შემდეგ კი ისინი მიაღწენ სახლს. ეს იყო რაიონული საბჭო.

ლენინს სთხოვდნენ მოსკოვში დაბრუნებულიყო: გზასახიფათოა, ქარბუქი იწყებაო.

მაგრამ ლენინმა მიუგო:

— არა, აუცილებლად უნდა წავიდეთ ნაძვის ხეზე.

— მოსალოდნელია კიდევ დაგმტოვინმე. — მიმართა საბჭოს თავმჯდომარემ, — არა, არა, ნუ გადამათქმევენებთ, — უთხრა ლენინმა, — მე მათ დავპირდი.

დღეს ნაძვის ხეს აუცილებელად უნდა დავესწრო, მე ბავშვები მელოდებიან. მათხოვეთ, თუ შეიძლება, მანქანა.

ლენინს მისცეს მანქანა და ის მარიამ ილიას ასულთან ერთად გაემგზავრა.

ბავშვები კი ისევ ელოდნენ ილიჩს ნაძვის ხესთან. ივანე კუზმიჩი ფანჯარას მიუახლოვდა.

— ოო, როგორი ქარბუქი იწყება, —

თქვა მან, — ჩვენს ციმბირზე ნაკლები აღარ იქნება...

— ალბათ, ლენინი არ მოვა, — ნალვლიანად თქვა ოლგა პეტროვნამ.

— ვლადიმერ ილიჩი აუცილებლად მოვა, ის არ მოგვატყუებს, მისი სიტყვა მტკიცეა, თქვენ არ იცნობთ ვლადიმერ ილიჩს, მე კი მას ვიცნობ. — უთხრა ივანე კუზმიჩმა, მაგრად დაჰკრა თავისი ომბოხი და ლუმენში შეშის შესამატებლად გასწია

უცხად ატყდა ყვირილი, ხმაურობა:

— სად გინახავს შენ ის?

— როგორ გაიცანი? გვიამბე, კუზმიჩ, — ემუდარებოდნენ ბავშვები.

— აი ასე გავიცანი, — დაიწყო ივანე კუზმიჩმა, და ოთახში სიწყნარე ჩამოვარდა. — ჩვენი სოფელი შუშენსკოე ციმბირის მიყრუებული მხარეა. ფეხით ვერ მიადღწევ. ვლადიმერ ილიჩი კი იქ იყო, იგი ჩვენთან ცხოვრობდა პატარა ქოხში, ის ციმბირში მეფის ქანდარმებმა გადასახლეს. მასთან ბავშვები მიდიოდნენ ხოლმე სათამაშოდ. ლენინს ძალიან უყვარდა ცხოველები. ერთხელ მას ლეკვი მოუყვანეს. მეც მის მეზობლად ვცხოვრობდი და ხშირად ვესტუმრებოდი ხოლმე. ჩვენ ერთად დავდიოდით სანადიროდ. მას ჰყავდა ძაღლი „ჟენკა“, ისიც დაგვეყვებოდა.

ერთხელ ვეუბნები:

— წამოდით, ვლადიმერ ილიჩ, მე-ლიებზე სანადიროდ.

იკინის.

— სალაური მონადირე ვარო, — ამბობს ის. მაგრამ ჩაიტკეა ნაბდის ჩქებები, აიღო თოფი და წავედით.

შევედით თუ არა ტყეში — გარბის მელა. შეჩერდა, შეგვნიშნა და მოკურცხლა სოროსაკენ.

— აბა, — ვეუბნები ილიჩს, — თქვენ აქ მოიცადეთ, ჩვენ კი მელას გამოვდენით. როგორც კი თვალი მოჰკრათ, ესროლეთ.

აი, გამოვდენეთ მელა, გარბის ილიჩის ახლოს, ლენინი კი არ ესვრის. მე ვუყვირი:

— რატომ არ ესვრის? ყველა ცხოველი დაგცინებს.

მან კი გაიღიმა და მითხრა:

— ის ძალიან ლამაზია.

ამ დროს შემოსასვლელი კარი გაიღო და ოთახში ორნი შემოვიდნენ: კაცი და ქალი.

კაცის წვერები დათრთვილული იყო, ქული დათოვლილი, ის მთლად თოვლის კაცს ჰგავდა.

ბავშვები ცნობისმოყვარეობით ათვალიერებდნენ მას.

— ბავშვებო, გამარჯობათ, — თქვა მან და ქული მოიხადა, — მოგილოცავთ დღესასწაულს! — და ყველამ იცნო ვლადიმერ ილიჩი.

— გამარჯობათ, გამარჯობათ! — შეპყვირეს ბავშვებმა.

კუზმიჩი შეერია მოზღვავებულ ბავშვებში და გასწია ვლადიმერ ილიჩისაკენ. მიუახლოვდა მას და გაჩერდა.

ვლადიმერ ილიჩი დაატკერდა კუზმიჩს და უცხად გაიღიმა

— აა, ჩვენ ხომ ნაცნობები ვართ. ნუთუ ეს შუშენსკოელი მჭედელია — ივანე კუზმიჩი?

— სწორედ ის არის, — მხიარულად უპასუხა კუზმიჩმა, — აი სად მოგვიხდა შეხვედრა! გახსოვთ, სანადიროდ რომ დავდიოდით?

— როგორ არა, როგორ არა, ჩვენ ბევრი რამ გვაქვს მოსავანარი.

ვლადიმერ ილიჩმა ოლგა პეტროვნას პაკეტი გადასცა.

— აი, ინებეთ კონფეტები ბავშვებისათვის. მართალია, ძალიან კარგი არ არის... მაგრამ არა უშავს რა, ახლა ასეთი იყოს.... მოვა დრო და ამისთანა საჩუქრებზე გავცინებათ.

ილიჩმა ყველაზე პატარა ბიჭი სენია მხარზე შეისვა და შეპყვირა: „კვალერია, მომყვილი! კენებით!“

და შემოიბრინა ნაძვის ხის ირგვლივ. ნაძვის ხეზე სხვადასხვა ფერის სანთლები ბრწყინავდა. განათებულ ოთახში ქრიამული იყო. ხელიხელჩაკლებული ბავშვები და უფროსები ერთიმეორეს მისდევდნენ. ფერხული მხიარულად უყვლიდა ნაძვის ხეს.

უცბად ილიჩი ძეგდა, ამოიღო ჯიბი და
დან ცხვირსახოცი და შეიხვია თვალები.

— დამალობანა, დამალობანა! — შეპყვირეს ბავშვებმა. მათ წამსვე მიატოვეს ნაძვის ხე, და აქ დაიწყო ყველაზე საინტერესო გართობა. ილიჩი ფეხაკრფვით, ხელეგბაშლილი მიიპარება ოთახის შორეული კუთხისაკენ. მის წინ გარბიან ბავშვები, ისინი მიუახლოვდებიან მას და შეპყვირებენ:

— ცხელა! ცხელა! დაიწვები!
ეს ნიშნავდა მას, რომ ილიჩი იდგა რომელიმე ბავშვის ახლოს. მაგრამ ილიჩი სხვა მხარეს მიდიოდა. მაშინ ბავშვები შესძახებდნენ:

— ცივა! ძალიან ცივა! გაიყინები! მაგრამ აი ილიჩი მოულოდნელად შემოტრიალდა და დაიჭირა ბიჭი. ბიჭი იცინოდა და ლამობდა გაქცევას.

— გამოიცან! გამოიცან! — შეპყვირეს ბავშვებმა.

ილიჩმა თითები მოუცაპუნა შუბლზე, ცხვირსა და ნიკაპზე.

— ეს სენია არის, — თქვა მან. — ახლა მოდით „კატა და თავგი“ ვითამაშოთ. სენია კატა იყო, ვერა კი თავგი. მირ-

ბის კატა, მისდევს თავეს, ეს-ეს არის ილიჩის, მაგრამ ვერა გაექცა სენიას ილიჩისაკენ გაექანა.

ილიჩმა აიყვანა ის ხელში და
— აი, თავგმა იხსნა თავი კატისაგან, სამაგიეროდ თავგმა ლექსი უნდა წავგიკითხოს. ვერიკო, ლექსები იცი?

— ვიცი, — ამაყად მიუგო ვერამ, — რუსლანა და ლუდმილა“ ვიცი.

— მაშ სთქვი. — უთხრა ლენინმა. ის დაჯდა სკამზე. სენია დაისვა ერთ მუხლზე, ვერიკო კი მგორებზე.

ბავშვებმა გაფინეს ხალიჩა და მიუსხდნენ ილიჩის ფეხებთან. ვერიკომ დაიწყო წკრიალა ხმით:

ზღვის უბესთან მწვანე მუხას ოქროს ჯაჭვი გარს უვლის, კატა ირგვლივ უტრიალებს ქკვიანი და სწავლული. მიდის მარცხნივ...

— მარცხნივ კი არა, მარჯვნივ, — გაუსწორა სენიამ.

— მიდის მარჯვნივ, — გაასწორა ვერამ, — ამბოღს ზღაპარს.

— ზღაპარს კი არა, — ისევ ჩაერია სენია...

და ისინი დიდხანს საუბრობდნენ ცეცხლის პირას.

ვერცო მოიღუმა დატირილი დაიწყო.
— ნუ სტირი, ვერცო, — მოეფერა
ვლადიმერ ილიჩი. შენ ძალიან კარგად
ამბობდი, გაიმეორე.

— ოო, შეხედეთ! შეხედეთ! — შეჭყვირა
უცბად სენიამ.

კარებთან იდგნენ მარია ილიას ასული
და ნადეჟდა კოსტანტინეს ასული. მათ
ხელში ეჭირათ დიდი კალათი. რა არ
იყო ამ კალათში!

— აბა, ბავშვებო, მოდით! — შესძახა
ლენინმა.

მან დაიწყო საჩუქრების დარიგება და
ყველამ მიიღო მისგან საჩუქარი: ზოგმა
ავტომობილი, ზოგმა დედოფალა, სენიამ,
კი დოლი.

— ახლა კი მე გეტყვით ლექსს:

პატარებო, მე ვფიქრობ,
მოახლოვდა ძილის დრო.

— ჩვენ არ გეძინება! — ყვიროდნენ ბავ-
შვები. — ჩვენ გვინდა ისევ თქვენთან ვიყ-
ვნეთ.

— მე კიდევ მალე გესტუმრებით, — ამ-
შვილებდა ბავშვებს ლენინი.

სახლში სიწყენარე ჩამოვარდა. ბავშვებ-
მა დაიძინეს.

კუხშიმა ლუმელს შეშა შეუკეთა. შე-
შა ტაკუნობდა და წითელ სხივს აფრქვე-
ვდა ვლადიმერ ილიჩის სახეს.

— დახ. — თქვამან, — ყველაფერს
იცვალა, კუხშირ, მას შემდეგ, ჩვენ რომ
ციმბირში ვცხოვრობდით.

— მე, ვლადიმერ ილიჩ, ისევ სოფელ-
ში მინდა დავბრუნდე.

— კარგი საქმეა, კუხშირ! დაბრუნდი...
— და ისინი დიდხანს საუბრობდნენ ცე-
ცხლის პირას.

გვიან, ღამით ილიჩი დაბრუნდა კრე-
მლში. ყაჩაღები უკვე დატუსაღებულნი
იყვნენ. ის სწრაფად შევიდა თავის კაბი-
ნეტში. მაგიდაზე უკვე ელოდებოდა მას
ღებეშების დასტა.

პირველი ღებეშა სტალინისაგან იყო:
„მესამე არმია შეტევაზე გადავიდა ქა-
ლაქ პერმის ასაღებად მარჯვენა ფლანგზე.
ჩვენ ავიღეთ ქალაქი ურალსკი“.

ეს იყო დიდი ხნის წინათ, 1919 წლის
იანვარს. ბავშვები; რომლებმაც მაშინ
ნახეს ვლადიმერ ილიჩი, ახლა დიდები
არიან, მაგრამ არასდროს არ დაივიწყებენ
ისინი, როგორ ეწვია მათ ლენინი ნაძვის
ხეზე.

თარგმანი ელ.—იხა

8. იაკობაშვილი

ნ ა ძ ვ ი ს ხ ე

— მითხარ, გენაცვა, ჩემო დედოკო,
თქვენ დროს ნაძვის ხე ასე თუ იყო?
ასე ამკობდი თქვენ იმის ტოტებს,
რთავდით ათასფრად მის მწვანე

ქლოტებს?!

თქვენც თუ ჩვენსავით გულით ლალობ-
დით?

— შეილო ცქრიალავ, ჩემო იმედო,
ეგეთი ბედი ჩვენ როდი გვერგო,
მუშის და გლეხის შვილები ძველად

მშვირები ეგდნენ ქუჩაში, ველად.
დღეს სულ სხვა დროა... სიომ დაქ-
როლა...

უსამართლობა შორს გადისროლა,
მშრომელი აღდგა, წელში გასწორდა,
დაასამარა, ვინც სისხლსა სწოვდა.
ხელმძღვანელობით დიდი სტალინის
დღეს ჩვენ მივიღეთ ცხოვრება ღიხინის.
გაიხარენით და იცქრიალეთ,
ნაძვის ხის ირგველივ თქვენც იტრიალეთ!

ფრთოსანი ფეხბურთელი

თბილი ღღე იყო. ეზოში თავი მოეყარათ მოზრდილ გოგო-ბიჭებს და ფეხბურთს თამაშობდნენ ბაღდ გამოეყენებინათ ერთმანეთზე მიყვრებული რამდენიმე ძველი ტომარა. მეკარე გოგი ფხიზლად იცავდა ბაღს. თავდამსხმელნი ოფლში იწურებოდნენ.

აი, მოქრის ბურთი ბადისაყენ, მაგრამ მეკარე მზად არის. გადახტა გოგი ბურთის დასაქერად და მხოლოდ მაშინ შენიშნა პატარა ზაირა, რომელიც შეუმჩნევლად მისულიყო ბაღისთან, თავი დაეღუნა, თითი პირში ჩაედო და თვალყურს ადევნებდა თამაშს. დანარჩენი პატარები შორიახლოს იდგნენ.

ზაირა ფეხებში გამოვლო გოგის. შეერთა მეკარე, შეეშინდა. ბავშვს არაფერი ვატყინოო და განზე გახტა. მარჯვედ ნასროლმა ბურთმა დახეულ ტომარაში შერგო თავი.

— ვაშა, ვაშა! — აყვირდნენ მაყურებელი ბავშვები. გოგი გაბრაზდა და დაუყვირა ზაირას:

— დაიკარგე აქედან! ესეც ფეხბურთელი გამოიშინდა, რაღა!

ზაირას კი სახე უბრწყინავდა, ისიც „ვაშას“ დაძახებას აპირებდა, მაგრამ როდესაც შეუყვირეს, ტუჩები წინ წამოსწია, გაიბუტა და მოღუშული გაბაჯბაჯდა.

— სუყველანი დაიკარგეთ აქედან! — დაუყვირეს ფეხბურთელებმა შემოსეულ მაყურებელ პატარა ბავშვებს.

რას იზამდნენ, გული დასწყდათ პატარებს,

მაგრამ იბრუნეს პირი, ჩაჰკიდეს ზაირას ხელი და გაშორდნენ მათი ახრით შესანიშნავ ფეხბურთელებს.

— მოდი, ჩვენც ვითამაშოთ ფეხბურთი, — მიმართა პატარებს მათში ყველაზე მოზრდილმა მაყვალამ. — ისინი თუ თამაშობენ, ჩვენ ვერ ვითამაშებთ თუ! ჩემი რეზინის ბურთით ვითამაშოთ.

მაყვალას სიამოვნებით დაუჭირეს მხარი.

— ბაღე რომ არა გვაქვს?

— ჩემ კაბას მოვიტან! — წამოიძახა გახარებულმა ზაირამ და სახლისაკენ გასწია. ცოტა ხნის შემდეგ ის ამაყად მოაფრიალებდა ჭრელ კაბას

— მეკარე ვინ იქნება?

— მე ვიქნები, — დაბეჯითებით თქვა ზაირამ.

— გოგო, შენ დაიქვრ ბურთს?

— კი დავიქვრ, კი. აბა ჩემი კაბა მომეცი აქ! — გაჭირვეულდა ზაირა.

— კარგი, კარგი, ზაირა იყოს. ოღონდ, იცოდე, კარგად უნდა დაიჭირო ბურთი, — უთხრა მაყვალამ.

პატარა მეკარე აიტუხა ორ ჯოხზე ჩამოკიდებული კაბის წინ. გახურდა თამაში. ბურთს ხან საით გაჰკრავდნენ პატარები და ხან საით, მაგრამ ზოგჯერ ჭრელი კაბისაკენაც მიდიოდა ბურთი. ზაირა გაშლიდა ხელებს და პირდაღებული ემზადებოდა მის დასაქერად.

აი, თავდამსხმელმა მაყვალამ ყოჩაღად გამოისროლა ბურთი. ზაირამ ხელები

შეაგება, მაგრამ ბურთი ისე მაგრაღდ მოხვდა, რომ ზაირა კინალამ წაიქცა, ხელი ეტკინა და მოიღუშა. ბურთი ბადეში ჩავარდა.

— უჰ, რა გლახა ხარ, გოგო! — უსაყველურეს ზაირას ამხანაგებმა.

— მაგან ხელი მატკინა, — ბუზღუნებდა მეკარე გოგონა.

მალე ისევ გახურდა თამაში.

პატარების შორიახლოს კრუხს წიწილები შემოხვეოდნენ და ერთმანეთს ეცილებოდნენ გემრიელ ქიაყელას. კრუხი კმაყოფილი იყო ნადავლით და დინჯად განაგრძობდა თავისი ოჯახისათვის საკვების ძებნას. მხოლოდ ხანდახან, როდესაც პატარა ფეხბურთელები ერთმანეთს ატეხდნენ, შეშფოთებული შეჩერდებოდა, თავს ასწევდა და მზად იყო მტერს მედღრად დახვედროდა. მაგრამ მიუჭრდებოდნენ ბავშვები, და დამშვიდებული კრუხიც ამაყად მიუძღოდა თავის გულის ვარდებს.

აი ლაღიმ მარჯვედ გაჰქრა ბურთის ფეხი, მაგრამ ბურთი განზე გაგორდა და წიწილებს მიაშურა, ორი წიწილა წააქცია და კრუხს ეძგერა. შეშინებული წიწილები გაიფანტნენ, კრუხი კი თავგანწირვით ეკვეთა მოვარდნილ მტერს,

ჩაუნისკარტა და ჩაუნისკარტა, მერე შეხტა, ფეხები ჰქრა და ჩისკარტიც მიაშველა. მტერი შედრკა, შეჩერდა და თავისი გავორდა. დაინახა კრუხმა, რომ მტერს ზურგი შეაქცია, და გული მიეცა, უფრო მეტი თავგანწირულებით ეძგერა და გააგორა.

მიგორავს ბურთი, მიგორავს პირდაპირ ქრელი კაბისაკენ, სადაც დგას მეკარე ზაირა.

მისდევს ბურთს აფხორილი კრუხი, მისდევს და უნისკარტებს.

ზაირა ხელგებამილი იღვა ბურთის დასაქერად, მაგრამ რომ დაინახა გაბრაზებული კრუხი, შიშით გული გადაუქანდა. ცრემლები წამოუვიდა და ფშლუკუნით მოუხსვა სახლისაკენ.

კრუხმა ერთხელ კიდევ ჩაუნისკარტა მტერს, და ბურთი ქრელ კაბაში გაება.

ბავშვებმა ხარხარი მორთეს. ატირებული, თვალგებზე ხელმიფარებული ზაირა შემობრუნდა, ცალი თვალით გამოიქყიტა, მერე უცებ გაეცინა და ცრემლი აუციმციმდა მოღიპარ თვალგებში.

დამშვიდებულმა ფრთოსანმა — ფეხბურთელმა თავის წიწილებს მიაშურა. მისი მტერი ქრელ კაბასთან ეგღო უძრავად.

ჩვენ ჩვენი

სანდრო ქაიხანი

აფრინდა, სად არ იფრინებ,
მზეს გამოსტაცა მზეობა...
გულზე ვფინა ბეღაღის
სიკვარული და მხეობა.

გაგვიტან სივრცე უტოესი,
ნისლი რომ ვადაგვიტან,
საბჭოთა გმირმა სკალაობმა
ძილად გააგვირვა ქვეყანა.

აფრინდა, სივრცე გაგვიტან,
ნისლები ვადაგვიტან,
სუნა ზნახვა და ფიქრები
ვარსკვლავსაც ვაუხიანარ.

გაუხიანარ ვინუღეს
ის, რაც უნდა ვუღიოთ...
დაბრუნდა თავის მიწაზე
გულწრფელი სიკვარულით.

გულზე რაც ფიქრებით იღტვოდა,
ვაგვიტან მას ვერ ვღიოთ...
წუთმა ჩაუღიანა, ბრმა წუთმა,
სიცოცხლე შევარდენისა.

დახრდილან, დახრდილან
გმირები ვეფხვის ძლითა,
გულზე ვაფრინდებით და მხოლოდ
მენ ვერ ვეხილავ თვალთა.

ბელურა

სახურავში იძინებდა,
მოენახა კუთხე თბილი.
მყუდრო ბინით მადლიერი
აივანზე ხტოდა დილით.

იქ დაყრილი მქონდა მისთვის
ნამცეცები ხმელი პურის;
ამით მსურდა გამეწია
ბელურასთვის სამსახური.

არ შემეძლო გავწყრომოდი,
ჩიტე იყო უწყინარი...
თუ კი სურდა, მისთვის მუდამ
ღია მქონდა ბინის კარი.

მზის ღიმილი ახარებდა,
დარი იყო მისი ლხენა,
და უყვარდა უფრო ამ დროს
ნაყარდი და მალდა ფრენა.

მაგრამ ბარშიც რომ დათოვა,
მოიწყინა ჩიტმა ცოტა;
თითქოს დარდი გასჩენოდა,
ვუტკირე და შემეცოდა.

არ ელოდა მამის ზრუნვა,
არ ელოდა ზრუნვა დედის...
ავდექი და მეც საკენკი
დაუუყარე ახლა მეტი.

ვხედავ; გუშინ აივანზე
ნანადირვეს აზის ფისო.
ვფიქრობ, თაკვი დაუჭირავს
აქვე გულის სახალისოდ.

მოვუწონე...
მაგრამ კატა
არ გამოდგა ღირსი ქების;
მის კლანჭებში მალე ვიცან
მე ბელურას ჩია ფრთები.

დავლონდი და ავბუზლონდი...
სინდისი აქვს ფისოს, განა?!
ტუჩი რაღა უწყინარი
ჩიტის სისხლით დაიბანა!

ვტაცე ხელი, შემომხედა
და ვუთხარი: - მართლაც ბრიყვო,
ჩვენს ეზოში განა ქურდი
წოუწუნები ცოტა იყო?!

ხმა არ გამცა, გაჯიუტდა,
დანაშაულს არც გრძნობს თითქოს.
მე კი ისევ გულმოსული,
პატარებო, დღესაც ვფიქრობ:

სადაც გნებავთ, შევიკრიბოთ,
ვითათბიროთ, გავისარჯოთ,
და რითიმე, საკადრისად,
ფისო უნდა დაისაჯოს!

ღრო თაყის ახლ
შელაშინებით
ქმნის ახლ კარებს
და ახლ სკიდს,
ღრო სიძლიერით
და დაქინებით
წევს წინ აუენებს
ბაუჭების სკითხს.

ვათაკობ ქაოუ

გადაკვირვებები

ბრწყინვალე ლექსებით აღსავსე „რევოლუციონურ საქართველოს“ ავტორს კიდევ დიდი მანძილი აქვს გასავლელი, რადგან ის ჯერ ახალგაზრდაა. ვალაკტიონ ტაბიძე დაიბადა 1892 წელს ახლანდელ სამტრედიის რაიონში, სოფ. ქუვიში, სოფლის მასწავლებელ ვასილ ტაბიძის ღარიბ ოჯახში. შვილის დაბადებამდე მამა ორი თვით ადრე გარდაიცვალა და ბავშვი დედის მზრუნველობით იზრდებოდა.

ექვსი წლის პატარა ვალაკტიონმა წერა-კითხვა უკვე იცოდა — და მამის ბიბლიოთეკაში დაცულ ქართულ წიგნებსა და ჟურნალებს კითხულობდა. ბუნებისაგან ნიჭით უხვად დაჯილდოებული ვალაკტიონი ბავშვობაშივე იწყებს ლიტერატურულ ვარჯიშს, 10 წლის ყმაწვილი წერს ლექსებს, შაირებს, ბავშვური განცდებით ვტრფის ბუნებას. ეს განცდები ძველ, დუხჭირ ცხოვრებაში უკვე ჩამბულ პოეტს ასეთ სტრიქონებს აწერინებს:

„გაფრინდა ბავშვობის დღეები,
მინდვრები, ქალები, ტყეები,

უცტრად შოვიდა შავებით
სხვა ბავშვი შორეულ დიბიდან.
მწუხარე ფერხულში ჩავებით
და თვალი ცრემლებზე დაბინდა.
ბალახი, მდინარე, ხეები,
დღეები, ბავშვობის დღეები“.

თორმეტი წლის ვალაკტიონი უკვე ტფილისის სასულიერო სემინარიის მოწაფეა. სემინარიის აუტანელი რეჟიმისა და ჟანდარმული მეთვალყურეობის პირობებში ახერხებს სისტემატურად გამოუშვას მოწაფეთა ხელნაწერი ჟურნალი „შუქი“. ამ ჟურნალში პოეტი გაბელულად გამოდის არსებული წყობის წინააღმდეგ, და ამ მუშაობაში მთელი რიგ მოწაფეებსაც აბამს. ამ სითამამეს ხელი შეუწყო 1905 წლის რევოლუციური მოძრაობის გაძლიერებამ. ამ დღეებიდან გ. ტაბიძე ხდება მარქსისტული წრეების მონაწილე. მაგრამ ის, როგორც მომავალი პოეტი, ლიტერატურული ასპარეზისაკენ მიისწრაფის, სასწავლებელშიც აყალიბებს ლიტწრეებს, რომელთა ხელმძღვანელიც თვითონ არის.

სემინარიის ადმინისტრაციისათვის, ცხადა, გ. ტაბიძის ასეთი „საკეცილი“ შეუმჩნეველი არ დარჩებოდა, ის სამუდამოდ გარიცხეს სემინარიიდან. პოეტი იძულებულია მიაშუროს სოფელს, ბუნებას, სადაც მას „იტაცებს სწორადი ფრთებით პოეტური აღმავრენა“. აქ პოეტი მასწავლებლობს გურიის ერთ-ერთ სოფელში (ფარცხა), ეცნობა 1905-ის ცეცხლით გადაუგულ გურიას, მის შეუწყვეტელ მაჯისცემას და მჩქეფარე ცხოვრებას.

ქართული მწერლობის ჰორიზონტზე გალაკტიონ ტაბიძის ფიგურა, როგორც პოეტისა, 1908 წლიდან ჩნდება. ვახიტ-დის სწრაფ ზრდასა და წინსვლას. 1914 წ. უკვე გამოიცა მისი I წიგნი, რამაც ძლიერ ჩქარა გახადა პოეტი ცნობილი.

ამაზე როდი შეჩერებულა გალაკტიონის მღელვარე ნიჭი. ის სამაგალითო ინტენსივობითა და დაუცხრომელი ენერგიით ეწევა მუშაობას თავისთავზე, პოეტური სიტყვისა და ლექსიკის დაუფლებისათვის. მისი ყოველი ახალი ლექსი ახალი ნაბაჯია წინ.

ცოდნას მოწყურებული მგოსანი რუსეთში მიემგზავრება, იქ ეცნობა რუსეთის ცნობილ პოეტებსა და მწერლებს. უამრავი შთაბეჭდილებით დატვირთული, 1917 წ. რუსეთიდან ახლადჩამოსული, საქართველოში ხვდება თებერვლის რევოლუციას, რომელსაც აღტაცებული ლექსებით მიესალმა („დროშები ჩქარა“ და სხვ.).

აღსანიშნავია, რომ საქართველოდან პოეტი კვლავ გაეშურა მოსკოვ-ლენინ-გრადისაკენ სწორედ იმ დროს, როცა იქ უკვე აგზიანებული იყო ოქტომბრის დიდი რევოლუციის ცეცხლი. თვითონ

ხდება მოწმე და მონაწილე დიდი სოციალისტური რევოლუციისა, ამ მსოფლიო მნიშვნელობის დღეებისა, რევოლუციისა, რომელსაც დიდი ბელადები ლენინი და სტალინი მეთაურობდნენ.

ამ დღეებმა შესძინა პოეტს ის უდიდესი შთაბეჭდილებანი, რომლებიც შემდგომ განსაზიერდა ისეთ დიდ პოემებში, როგორიც არის „უპოქა“, „პაკიფიში“, „რევოლუციონური საქართველო“ და სხვ. რუსეთში პირველი მოგზაურობიდან დაბრუნებისთანავე გ. ტაბიძემ გამოსცა ლექსების II წიგნი („არტისტული ყვავილები“) 1919 წ., რომლითაც საქართველოში პოეტების მეფის სახელწოდება დაიმსახურა.

საბჭოთა ხელისუფლებამ კარგად შეაფასა თავისი პოეტი. 1933 წ. 5 ივნისს გ. ტაბიძეს პოეტური შემოქმედების 25 წლის იუბილე გადაუხადეს და რესპუბლიკის სახალხო პოეტის სახელი მიანიჭეს.

1934 წელს ვალ. ტაბიძე საქართველოდან საბჭოთა კავშირის მწერლების დელეგაციაში იყო, რომელიც საყურადღებო მონაწილე გახდა პარიზში შემდგარ კულტურის დამცველ მსოფლიო კონგრესისა. ევროპაში მოგზაურობის შთაბეჭდილებიდან გ. ტაბიძის მუხამ მთელი რიგი საუკეთესო ლექსები და პოემები შექმნა.

1936 წ. სსრკ ცაკმა ქართველი ხალხის საყვარელ მგოსანს უმაღლესი ჯილდო — ლენინის ორდენი მისცა.

წელს ჩვენ ორდენოსან სახალხო პოეტს სამწერლო ასპარეზზე მოღვაწეობის 30 წელი შეუსრულდა. ეს თარიღი ჩვენმა ლიტერატურულმა საზოგადოებამ განსაკუთრებული სიხარულით აღნიშნა.

ს.ო.ლ. ცაიშვილი

პიანინო ბოთლებიდან

ელდშერი ქარცივით შევარდა ბებია ეფროსინესთან სამხარეულოში და ბოთლები სთხოვა. ბებია გართული იყო სხვა საქმით, მაგრამ ელდშერს ხათრი არ გაუტეხა. იცოდა, რომ ელდშერი არაფერს არ აფუჭებდა, სათამაშოების გაკეთების შემდეგ ისე უბრუნებდა ყველაფერს თავის როგზე.

— რამდენი გინდა, ელდშერი? — უთხრა მან ღიმილით.

— ოცი, ოცი!

ძალიან გაუკვირდა.

— ე. ი., რაც ბოთლები მაქვს, სულ შენ უნდა მოგცე?

— განა დავამტვრევ, ისეე მოგიტან.

— კარგი, აბა მოვძებნოთ.

ბევრი ძებნა არ დასკირებიათ, ყუთში მთელი გროვა იყო ღიმიზანის ბოთლები. ელდშერმა სიხარულით დაავლო ხელი. მან ორ სკამზე გადო ორი ჯოხი და ზედ ბოთლები ჩამოკიდა. ბოთლებში წყალი სხვადასხვა დონეზე ჩაასხა, თანდათანობით შეამცირა: ზევით უფრო მეტი ჩაასხა, ქვევით — უფრო ცოტა. თან აკვირდებოდა სმენით, როცა ზედ ჯოხს არტყამდა. როგორც იქნა მიაღწია იმას, რომ ერთი ბოთლის ხმა მეორე ბოთლის ხმისაგან ისე განსხვავდებოდა, როგორც პიანინოს კლავიშების ხმები. ამის შემდეგ ადვილი შეიქნა ბოთლებზე ჯოხებით დაკვრა. ელდშერი უკრავდა ნაცნობ სიმღერებს და თან ეკითხებოდა ბავშვებს — ხომ კარგად გამოდის, ბიჭებო? ბავშვებს ძლიერ უხაროდით იაფფასიანი პიანინოს მოწყობა და მასზე დაკვრა. სერგამ ცოტა ვარჯიშის შემდეგ მშვენივრად შეასრულა „დელა დელა“. ბათურამ თქვა:

ამას მეც კი გააკეთებ „შინ, მაგრამ დაკვრა არ ვიციო. ერთი სიმღერა იმანაც შეისწავლა. გუსტია და თალიკო ჩონგურზე კარგად უკრავენ. რამდენიმე სიმღერა აქვთ შესრულებული ელდშერთან ერთად. პიანინო კი ჯერ მათთვის ახალი საქმეა.

— ელდშერი, აგერ გრიშა გელის, იმას ბარიტონი აქვს და იმას ასწავლე ერთის სიმღერალი, — თქვა ბაბუა სამსონამ.

— სოლო, სოლო, — დააბოხა ხმა გრიშამ.

ორჯერ — სამჯერ გასწორების შემდეგ, თუმცა უკრაინული სიტყვების გამოკრება უხელოდებოდა, სიმღერა სწორად გამოდიოდა. გულში მოემზადა. მშვენივრად იყო ხმები განაწილებული. ბაბუა სამსონი ბალკონიდან უყურებდა და ღილინით ისიც აყოლებდა ხმას. აგერ კოლმეურნეებიც მოდიან სამუშაოდან. შემოუხვიეს ეზოში გერვასიმ, შალიკომ, ნესტორმა, სერაფიონმა. ესენი კოლმეურნეობის გუნდში მღეროიან. კიდევ მოემატენ მომღერლები, და ნამდვილი გუნდი შეიქნა. გაიმეორეს ძველი ქართული სიმღერები. ელდშერი მშვენივრად ღირიკორობდა.

— ოლიმპიადაა, ოლიმპიადა! — იძახოდა ელდშერი. ბებია ეფროსინე გულდასმით უსმენდა და თან ბოთლებს აკვირდებოდა. — ამ ბოთლებმა გამოიწვია ეს სიმღერებია! — ამბობდა თავისთვის ბებია.

— როდელი თუ ასე იაფი იყო და იგი თუ სახლში მქონდა, მართალი ვითხრა, არ ვიციოდო, ხუმრობდა ბაბუა სამსონი.

ამჟამად ელდშერს წერილები მოსდის ამხანაგებისაგან: მომავალი ზაფხულისათვის უეჭველად აქ ჩამოიღო და ახალი სიმღერები ჩამოგიტანყო.

შ ი ო მ ლ ვ ი მ ე ლ ი

ხუთი წელი შესრულდა, რაც გარდა-
იცვალა ბავშვების უსაყვარლესი პოეტი
შიო მღვიმელი. შიო მღვიმელი იმდენად
საყვარელი მწერალიყო ბავშვებისათვის,
რომ მას „ძია შიოს“ უძახოდნენ. საქარ-
თველოს დიდმა პოეტმა ვაჟა-ფშაველამ
შ. მღვიმელს „ბავშვთა გულის მესაიდუ-
მლე“ უწოდა, რაც სავსებით შეეფერება
შ. მღვიმელის შემოქმედებას.

თავისი მწერლობის დასაწყისიდან „ძია
შიო“ სწერდა დიდებისათვის, მაგრამ
შემდგომ რგი ბავშვთა ცხოვრების და
მათი განცდების გამოშხატველი პოეტი
გახდა.

ბავშვებისათვის გასაგებ ენაზე წერა შ.
მღვიმელმა იმდენად კარგად შეძლო,
რომ მას ტოლი არ ჰყავდა. აღწერდა —
„ძია შიო“ ბუნების სურათებს თუ ბავშვე-
ბის ცელქობას, — ყველგან გამოსჭვივო-
და გულითადი სიყვარული ბავშვებისა-
დმი. შიო კარგად იცნობდა პატარა
ბავშვების ცხოვრებას. ამიტომ ღამაზად
აღწერდა მათ ტიტინსა და ცელქობას,
გულუბრყვილობას, ქუქუამახვილობას.
შიომ თავის ლექსებში ენა ამოუდგა
ბავშვების საყვარელ ტიკინებს, კატებს,
მერცხლებს. აი, როგორ მიმართავდა
მერცხალი პატარა სესეს:

მე პატარა მერცხალი ვარ,
მოკიკიკი, მოაღერსე,
ნეტავი რა დაგიშავე,
ქვას რომ მესერი, ბიკო სესესი! —

შიომ იცოდა, თუ რა გატაცებით უყ-
ვართ ბავშვებს ბუნება, ტყე, ველი,
მერცხლების კიკიკი, პეპლები, ყვავი-
ლები, ამიტომ თავის ლექსებში დიდ
აღვილს უთმობდა ბავშვებისა და ბუნე-
ბის ურთიერთობას. ყველაფერ ამას
იგი აღწერდა და ასურათებდა ღამაზი,
მატყროლი ენით. იგი იტყობდა ბავ-
შვებისათვის გადმოეცა ბუნების მოვლენ-
ების მნიშვნელობა. იგი ამით უნერგა-

ვდა ბავშვებს ბუნებისადმი სიყვარულს,
გულუკეთილობას, მეგობრობის გრძნო-
ბას.

ვისაც კი თუნდაც ერთხელ წაუკითხავს
შ. მღვიმელის ლექსები: „ია“, „მერც-
ხლები“, „თაგუნა“, „კოწო და კუწო“,
„ციკუნა“, „ნინას სიზმარი“, „ჩემი დედო-
ფალა“, „ჩიტი და ბავშვები“, „ოჯახის
გამზარებელნი“, „ყინვა და გულადი“,
„ცხენობანა“ — მას არასოდეს არ დაავიწყ-
დება ამ ლექსების სიმშვენიერე. ეს ლე-
ქსები ქართული საბავშვო მწერლობის
მარგალიტებია. ეს ლექსები მრავალმა
ბავშვმა იცის ზეპირად, ამ ლექსებზე
აღიზარდა მრავალი თაობა. ვის არ წაუ-
კითხავს შ. მღვიმელის პატარა „იას ჩივი-
ლი“:

ველში ია ამოვიდა,
მიიხედა, მოიხედა,
მწყურიაო, ჩუმადა სთქვა,
დაძახებდა ვერ გაბედა.

შ. მღვიმელს შესანიშნავი ბიოგრაფია
აქვს. ბავშვობის დროს იგი ძალზე ცელ-

ქი ყოფილა. მას ძალიან უყვარდა კოჭა-
ობა და ბურთაობა. მას კარგი მენსი-
ერება ჰქონდა, ერთი გავონებით შეფქლო
დაემასხვორებინა ლექსი ზებირად. განსა-
კუთრებით უყვარდა ხალხური ლექსები,
ამიტომ მას ხალხური სისადავე ახსია-
თებდა თავის ლექსებში.

მ. მღვიმელი იყო მუღმივი თანამშრო-
მელი საბავშვო ჟურნალებისა („ნაკადუ-
ლი“ და „ჯეჯილი“). საბჭოთა ხელისუ-
ფლების დამყარებამდის შიო მღვიმელი
გაქირვებულად ცხოვრობდა. საბჭოთა
ხელისუფლებამ თავიდანვე დააფასა შიო

მღვიმელი და მას პენსია დაუნიშნა. შიო
თანამშრომლობდა საბჭოთა საბავშვო
ჟურნალებშიც, სწერდა პიონერებზე და
მათი ბანაკების შესახებ.

მ. მღვიმელის ღვაწლი იმდენად დი-
და საბავშვო მწერლობაში, რომ მას
სამართლიანად თვლიან ქართული საბავ-
შვო მწერლობის შამად, კლასიკოსად.

შიოს არასოდეს არ დაივიწყებენ საბ-
ჭოთა ბავშვები, რომლებსაც „ძია შიომ“
დაუტოვა შესანიშნავი პოეტური მემკვი-
დრეობა.

მ ა რ ი ჰ ა ნ

ნაძვის ხე რუსთაველის კუჩაზე

ნაძვის ხეზე ჩიტუნებს
გაუმართავთ დიდი კრება,
დახტიან და ეძევიებენ,
არაუფრო გაეგებათ:

— დახე! დახე! ეს რა არი?
უცნაური მოხდა რამე,
ჩვენ ნაძვის ხეს ვარსკვლავები
ანათებენ ღღე და ლამე.

— ერთი ამას დამიხედე,
სად ყოფილა, სადა თქმულა,
რომ უთოვლოდ ნაძვის ტოტებს
დაეკიდოს თოვლის ქულა?

— მე ჯერ არსად არ მინახავს
ამის მსგავსი არასოდეს,
გავანილა, რომ ნაძვის ხეს
ათასფერი ხილი ჰქონდეს?

— თეთრქურჩიან პაპას ხედავ,
გრძელწვერასა, ჯოხით ხელში?
პაპა ხეზე რომ მდგარიყოს,
არ მინახავს მე ჩემ დღეში!

— ნაძვის ხეზე ოქროს კაკალს
შევხედებოდი ტყეში, განა?
ანდა ასეთ სოკოებსა!
სად გინახავს ამისთანა?

უსინჯავდნენ ფერს და გემოს
ამ უცნაურ სამკაულებს,
ყველაფერი აღელვებდა
ჩიტუნების დამფრთხალ გულებს.

მერე პაპას შეფჩვივნენ,
შევიზინენ ფაფუკ კალთებს,
და ეს გუნდი ბელურების
მასთან თბილად ღამეს ათევს.

ახალი რიგები

სანდრო ჟღერტი „განათხულის სიმღერები“, გამოცემა საბლიტვაისისა, 1938 წ.

დიდი ხანი არაა, რაც სანდრო ჟღერტმა საბავშვო მწერლობაში დაიწყო მუშაობა. მისი ლექსები ხშირად იბეჭდება ჟურნალ „პიონერსა“ და „ოქტომბრულში“. იგი იღებს ისეთ თემებს, რომლებიც ჩვენი ბედნიერი საქმობლოს ნორჩი თაობისთვის არის საინტერესო.

ს. ჟღერტის ლექსები კარგად იკითხება, იზიდავს მკითხველის ყურადღებას თავისი სისადავითა და მოხდენილი შედარებით. ყოველი ლექსი მოხდენილად გაღმორგევეს ბავშვების ხასიათს, სურვილებსა და მისწრაფებებს. ლექსი „ისევ წიგნი“ განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევს. ამ ლექსში თვითონ მოსწავლე ბავშვი ლაპარაკობს. მას მოგებრდა სახაფხულო არდადეგები, თუმცა სოფელში ყველაფერი ბევრი და მიმხიდეელი იყო: მშენიერი ჰაერი, ხილი, თხა, ხბო, ბატკნები, ლეკვი, უხარია, ყოველდღე რომ ბანაობს წყალში, მაგრამ მაინც მოსწყინდა. სოფელი და სკოლისავე წასვლას იჩქარის.

კარგი არის ეს ვართობაც, გადარბენა სერებს იქით, მაგრამ, რა ვქნა, მომენტრა ისევ სკოლა, ისევ წიგნი!!

ს. ჟღერტის ლექსებში ასახულია სოციალისტური მშენებლობის ტემპები, როგორ იცვლება მშრომელთა გამრჯეხელით ჩვენი სოფელი, ქალაქი. მაგალითად: პატარა ზურა მოდის ქუჩაში. მას ახსოვს, რომ იმ ქუჩაზე წინათ პატარა ძველი სახლები იდგა, ახლა კი გაუართობულ ქუჩას უხარმაზარი ღამაში სახ-

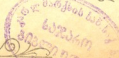
სანდრო ჟღერტი

განათხულის
სიმღერები

1938

ლები ამშვინებს, და ზურა აღფრთოვანებული უტკერის მას.

„განათხულის სიმღერებში“ თავმოყრილი ლექსები მოგვითხრობს ცოცხალი და სადა ენით, ბავშვებისათვის დამახასიათებელი სიმკვირცხლით, პიონერთა ბანაკებზე, სადაც ათასეული ბავშვი ისვენებს ზაფხულობით. წიგნი წარმოდგენილია ლექსები წითელი არმიელების გმირულ ამბებზე, ესპანელ ბავშვებზე, სწავლაზე, რევოლუციურ დღესასწაულებზე. მას უყვარს აგრეთვე ბუნების ღამაზი სურათების დახატვა. ამ ლექსების ცალკე წიგნად გამოცემა აუცილებლად კარგი საქმეა, რაც ახალგაზრდა ავტორს აძლევს შესაძლებლობას უფრო მეტი სიყვარულით იმუშაოს ნორჩი თაობის სულიერი სარბოძნათვის.

ლ. შიშინაძე

სახალწლო ნაძვის ხე

ნაძვის ხეო, ჩვენო კარგო,
პაწიების გულის ღებნავ,
შენის მოსვლით ყველა ბავშვმა
ამოვიდგით უცებ ენა.

რა ლექსები, სიმღერები!
რას არ გეტყვით ახლა ჩვენა,
შენმა მოსვლამ ჩვენი ბინა
გაახარა, დაამშვენა.

კარგად ვიცით, შენც გიყვარვართ,
მიტომ მოხველ ტყიდან ჩქარა,
ატყობი, ჩვენო კარგო,
გვითხარ, ვინ რა დაგაბარა!

ისიც ვიცით, გულით გინდა
ჩვენი შეება, ჩვენი ღებნა,
ზამთრის მოსვლას ერთად ველით,
ნაძვის ხეო, ჩვენ და შენა.

რა არ ვქენით, რით არ მოვრთვით,
ნაძვის ხეო, კაბა შენი:
ბურთი, მძივი, დედოფალა,
რაც გეებადა, მოგიძღვნით;

არ დავზოგვით. შენს ტოტებზე
ჩამოვკიდეთ ნათურები,
ციყვი ხეზე შესკუპული,
კურღლევი და ცისუნები.

რალა გინდა, ლამაზი ხარ,
გუჯერა, აღარ გვემღურები,
იმედი გვაქვს, გაისადაც
სწორედ ამ დროს გვესტუმრები.

